

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور

گزارش عملکرد
قانون برنامه ششم توسعه
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
در سال ۱۴۰۲

جلد دوم: حوزه بخشی (۱)

فصل چهل و یکم

ارتباطات و فناوری اطلاعات

مقدمه

در فرازهای دوم و ششم سند چشم‌انداز بیست‌ساله کشور، دستیابی به دانش پیشرفته، ارتقای توان کشور در تولید علم و فناوری و کسب جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری منطقه برای کشور در افق ۱۴۰۴ در نظر گرفته شده است که تحقق آن، مستلزم توسعه و ارتقای بخش‌های مختلف اقتصادی به‌ویژه بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌باشد. در این راستا، بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات به‌عنوان پیشران سایر بخش‌های اقتصادی، در رشد اقتصادی و توسعه اجتماعی نقش کلیدی دارد و توسعه آن می‌تواند موقعیت رقابتی کشور را در اقتصادهای در حال تغییر و نوظهور تقویت کند. از برنامه سوم و چهارم توسعه، توجه به موضوعات توسعه متوازن زیرساخت‌ها، افزایش نقش بخش غیردولتی، دسترسی به ارتباطات گسترده و باکیفیت، تمهید و گسترش فرصت‌های نوین خدمات و ارائه خدمات پایه ارتباطی، فناوری اطلاعات و پستی در سراسر کشور موردتوجه قرار گرفت. در برنامه پنجم توسعه کشور به‌منظور جبران عقب‌ماندگی‌ها و استفاده از ظرفیت‌های قانونی و پتانسیل‌های موجود در کنار توسعه پهنای باند داخلی و بین‌الملل و توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، واگذاری بخش عمده‌ای از امور تصدی‌گری به بخش غیردولتی (واگذاری پیمانکاری شبکه تلفن همراه اعتباری و همچنین فعالیت اپراتور دوم و سوم تلفن همراه)، باعث رشد مشترکین تلفن همراه، افزایش رقابت در بازار و بهبود ارائه خدمات شد؛ همچنین، در این برنامه نسبت به ایجاد و توسعه شبکه ملی اطلاعات و مراکز داده داخلی اقدام گردید. در برنامه ششم توسعه، بیشتر تلاش‌های دولت معطوف به توسعه زیرساخت‌های لازم به‌منظور افزایش ظرفیت شبکه ملی اطلاعات شد؛ به‌نحوی که با ایجاد بستری امن و مقرون‌به‌صرفه، موجبات تسهیل ارائه خدمات دولت هوشمند، شکل‌گیری پلتفرم‌ها و شبکه‌های اجتماعی بومی و توسعه کسب‌وکارهای نوین و مبتنی بر فناوری اطلاعات فراهم شد و همگام با تحولات سریع و نوظهور این بخش، فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای توسعه و افزایش پوشش دسترسی به تلفن همراه و نیز نسل‌های سوم و چهارم پهن‌بند سیار و انجام حمایت‌های لازم به‌منظور توسعه متوازن زیرساخت‌ها و کاهش شکاف دیجیتال، موجب ارتقای کمی و کیفی دسترسی خانوارهای کشور به پهن‌بند شده است؛ همچنین، در این برنامه، توسعه خدمات نوین پستی و ارتقای توان و دانش فنی در زمینه علوم و فناوری‌های فضایی از طریق ساخت و پرتاب ماهواره‌های تحقیقاتی - عملیاتی موردتوجه قرار گرفت. در سال ۱۴۰۲ و در ادامه تلاش‌های صورت گرفته در طول مدت سال‌های پیشین برنامه ششم توسعه، اقداماتی از قبیل توسعه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات براساس طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات مصوب شورای عالی فضای مجازی، اتصال باقی‌مانده روستاهای بالای بیست خانوار به شبکه ملی اطلاعات، توسعه خدمات دولت هوشمند، بهره‌مندی از زیرساخت‌های مرکز تبادل اطلاعات (NIX)، افزایش توان داخلی طراحی، ساخت و پرتاب ماهواره‌های بومی، توسعه هوشمندسازی فرایندهای پستی و رصد و پژوهش فناوری‌های نوین انجام شد که جزئیات آن در بخش‌های بعدی گزارش تشریح شده است.

۱- عملکرد احکام قانون برنامه ششم و احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات در قانون برنامه ششم توسعه دارای چهار ماده قانونی می‌باشد که سه ماده آن (۶۷ الی ۶۹) در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و یک ماده آن (ماده ۴۰) مربوط به حوزه فضا می‌باشد که در بخش صنعت، انرژی و معدن آمده است. این مواد قانونی و عملکرد آن‌ها به شرح زیر می‌باشند:

ماده (۴۰):

به موضوعاتی از جمله بسترسازی و حمایت لازم به‌منظور ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و صنایع مرتبط با طراحی، ساخت، آزمایش، پرتاب و بهره‌برداری از سامانه‌های فضایی، ماهواره، ماهواره‌بر و ایستگاه‌های زمینی و حفظ و نگهداری از موقعیت‌های مداری متعلق به جمهوری اسلامی ایران و پیش‌بینی تمهیدات لازم برای ایجاد زیرساخت‌ها و اجرای طرح‌های (پروژه‌های) ماهواره ملی در راستای حفظ نقاط یادشده اشاره دارد.

اهم اقدامات انجام شده در راستای تحقق ماده (۴۰):

- تشکیل جلسات شورای عالی فضایی به ریاست رئیس جمهور به منظور ارتقای جایگاه سازمان فضایی کشور، تصویب اسناد «سیاست‌ها و برنامه‌های کلان بخش فضایی» و همچنین «برنامه ده‌ساله رشد صنعت فضایی کشور» در جلسات شورای عالی فضایی.
- انجام ۱۲ پرتاب از سال ۱۴۰۰ تا انتهای ۱۴۰۲ در راستای دستیابی و تثبیت مدارهای عملیاتی از جمله ۲ پرتاب بین‌المللی پرتاب ماهواره سنجش از دور خیام با پرتابگر سایوز در سال ۱۴۰۱ و پرتاب ماهواره پارس ۱ با پرتابگر سایوز در سال ۱۴۰۲.
- پرتاب زیرمداری کپسول زیستی با کاوشگر سلمان، پرتاب ماهواره ثریا با پرتابگر قائم ۱۰۰ و پرتاب چندگانه ماهواره مه‌دا با پرتابگر سیم‌رغ در سال ۱۴۰۲.
- تمدید نقطه ۴۳.۵ درجه شرقی جهت استقرار ماهواره مخابراتی تا سال ۲۰۲۷.

ماده (۶۷):

این ماده به موضوعاتی از جمله افزایش ظرفیت انتقال (ترانزیت) پهنای باند، زیرساخت‌های خدمات الکترونیکی در مناطق محروم و روستایی، یکپارچگی شبکه ملی اطلاعات و افزایش بهره‌وری زیرساخت‌های ارتباطی کشور، الکترونیکی کردن کلیه فرایندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی و تکمیل بانک‌های مطالعاتی مربوط، نظام جامع آمارهای ثبتی و شبکه ملی آمار ایران، امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخ‌گویی الکترونیکی به استعلام‌های مورد نیاز و توسعه دولت الکترونیک و عرضه خدمات الکترونیکی و نیز توسعه و استقرار خزانه‌داری الکترونیکی و اصالت بخشیدن به اسناد الکترونیکی اشاره دارد.

اهم اقدامات انجام شده در راستای تحقق ماده (۶۷):

- ظرفیت ترانزیت از ۰.۵۶ ترابیت بر ثانیه در سال ۱۳۹۵ به ۴.۸۹ ترابیت بر ثانیه در پایان سال ۱۳۹۹ و با افزایش ۲ درصدی به ۴.۹۹ درصد در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ رسیده و نسبت به ابتدای برنامه ۹ برابر شده است. عملکرد ظرفیت ترانزیت در سال ۱۴۰۲ به میزان ۴۹۹۴ گیگابیت بر ثانیه (در صد تحقق ۹۹.۸٪) است.
- در راستای توسعه زیرساخت‌های الکترونیکی در مناطق محروم و کاهش شکاف دیجیتالی، امکان دسترسی پرسرعت به شبکه ملی اطلاعات برای روستاهای بالای بیست خانوار، از ۳۹۴۶۵ روستای بالای ۲۰ خانوار کشور در سال ۱۳۹۵، برای ۲۷۳۹۷ روستا معادل ۴۹ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار، امکان دسترسی پرسرعت فراهم بود. در سال ۱۴۰۲، برای ۳۶۸۹۰ روستا، دسترسی پرسرعت اینترنت فراهم شد که در حال حاضر میزان اتصال روستاهای بالای ۲۰ خانوار دارای دسترسی به پهن‌بند، به ۹۳ درصد رسیده است.
- پیشرفت مرکز ملی تبادلات اطلاعات (NIX) از ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۶، به صد درصد در سال ۱۴۰۱ رسید و در سال ۱۴۰۲ نیز ارائه خدمات با توسعه، نگهداری و تکمیل زیرساخت ایجاد شده انجام گرفته است.
- تعداد سرویس‌های پیاده‌سازی شده بر روی گذرگاه ملی خدمات دولت (GSB) از ۱۷۰ سرویس در سال ۱۳۹۵، به ۱۸۸۲ سرویس در سال ۱۴۰۱ رسید و در سال ۱۴۰۲، تعداد سرویس‌های موجود بر روی گذرگاه، ۳۱۸۶ سرویس می‌باشد.
- تراکنش‌های انجام شده در مرکز ملی تبادل اطلاعات از ۱۰۳ میلیون تراکنش در سال ۱۳۹۶ به ۲۱۵۵۸ میلیون تراکنش در سال ۱۴۰۲ رسیده است.
- تعداد سرویس‌دهندگان و سرویس‌گیرندگان درگاه ملی خدمات دولت (GSB) به ترتیب از ۲۷ و ۶۳ دستگاه در سال ۱۳۹۶، به ۱۵۵ و ۱۰۷۸ دستگاه تا پایان سال ۱۴۰۲ رسیده است.

ماده (۶۸):

به موضوعاتی از جمله ایجاد نظام اطلاعات استنادپذیر الکترونیکی و کمک به مقابله با جعل، پایش شاخص‌های توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و دولت الکترونیک، گسترش متوازن زیرساخت‌های فنی محتوا و خدمات و دولت الکترونیک، کاهش حداقل ۱۲.۵٪ سالانه از مراجعه حضوری، دستیابی به حداقل ۷.۵ درصد رشد سالانه الکترونیکی نمودن معاملات و تجارت کالا و خدمات کشور، ده برابر کردن محتوای مناسب رقومی (دیجیتال)، استقرار و بهره‌برداری از سامانه‌های مالیات الکترونیکی، معاملات دولتی الکترونیکی (شامل مناقصه، مزایده، خرید کالا) و سلامت الکترونیکی، افزایش خدمات و فعالیت دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی با استفاده از مشارکت بخش خصوصی، ارائه خدمات در ایستگاه‌های راه‌آهن، بندرها، فرودگاه‌های بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور به منظور ایجاد تسهیلات برای کارورهای (اپراتورهای) پستی توسط شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران با دیگر اپراتورهای پستی اشاره شده است.

اهم اقدامات انجام‌شده در راستای تحقق ماده (۶۸):

- سند پایش شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات حاوی «شاخص‌های کلیدی فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران و دولت الکترونیک»، «شاخص‌های مرتبط با ارتباطات و فناوری اطلاعات و دولت الکترونیک در احکام برنامه ششم توسعه» و «شاخص‌های بین‌المللی ارتباطات و فناوری اطلاعات» تدوین و طی نامه شماره ۲۵۵۵۷۷ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۱۳ به کلیه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شده است. پایش شاخص‌های حوزه ICT با همکاری کلیه دستگاه‌های اجرایی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در کشور انجام و نتایج آن با تأیید سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور در درگاه mis.ito.gov.ir به همراه گزارش تحلیلی مربوطه در دسترس عموم قرار گرفته است.
- امتیاز ایران در شاخص بین‌المللی توسعه دولت الکترونیک (EGDI)، در سال ۲۰۲۲، به مقدار ۰.۶۴ و رتبه ۹۱ بوده که به امتیاز ۰.۶۵ و رتبه ۱۰۱ در سال ۲۰۲۴ رسیده است. شایان ذکر است که در سال‌های اول برنامه، در شاخص توسعه دولت الکترونیک نسبت به سال پایه برنامه، ۱۷ رتبه بهبود داشته‌ایم، ولی در ارزیابی سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۴ سازمان ملل متحد، رتبه ایران از ۸۹ در سال ۲۰۲۰ به ۹۱ در سال ۲۰۲۲ و ۱۰۱ در سال ۲۰۲۴ تنزل یافته است. توجه به این نکته ضروری است که شاخص‌های بین‌المللی، وضعیت نسبی کشورها را نشان می‌دهد و پایین آمدن رتبه یک کشور، به طور مطلق به معنای عملکرد ضعیف آن نبوده، بلکه می‌تواند ناشی از سرعت رشد بالای سایر کشورها نیز باشد.
- به منظور پایش کیفیت خدمات الکترونیکی و درگاه‌های ارائه خدمات دستگاه‌های اجرایی، شاخص‌های ارزیابی بلوغ دولت الکترونیک تدوین و ده دوره ارزیابی متوالی از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ از دستگاه‌های دارای شناسنامه خدمات مصوب سازمان امور اداری استخدامی کشور انجام و منتشر شده است.
- موارد ذکرشده در عملکرد ماده (۶۷) از قبیل افزایش تراکنش‌های دستگاه‌های اجرایی، افزایش تعداد سرویس‌دهندگان و سرویس‌گیرندگان درگاه ملی خدمات دولت، پیشرفت مرکز ملی تبادلات اطلاعات و افزایش تعداد دستگاه اجرایی متصل به مرکز ملی تبادلات اطلاعات نیز با عملکرد این ماده مرتبط و قابل ذکر است.

ماده (۶۹):

هوشمندسازی مدارس و امکان دسترسی الکترونیک (سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و محتوا) به کتب درسی، کمک آموزشی، رفع اشکال، آزمون و مشاوره تحصیلی، بازی‌های رایانه‌ای آموزشی، استعدادسنجی، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های فنی و اجتماعی به صورت رایگان برای کلیه دانش‌آموزان شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ فراهم گردیده است.

اهم اقدامات انجام شده در راستای تحقق ماده (۶۹):

- مطابق اعلام وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، از تعداد کل ۸۸۱۱۷ مدارس کشور، تاکنون برای ۸۰۵۷۵ مدرسه و به عبارتی ۹۱.۴ درصد آن‌ها، دسترسی به شبکه ملی اطلاعات ایجاد شده است. لازم به ذکر است از تعداد کل مدارس کشور حدود ۷۰۰۰ مدرسه فاقد زیرساخت‌های پایه (مانند برق و شبکه مخابراتی) می‌باشند.

جدول ۱- گزارش عملکرد احکام برنامه ششم و احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

ردیف	عنوان سند بالادستی	ماده بند/جزء ردیف تبصره	متن حکم	حوزه مسئول	عملکرد	عدم تحقق	
						عوامل عدم تحقق	توضیحات
۱	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ / الف / ۱	به شرکت ارتباطات زیرساخت اجازه داده می‌شود شرکت انتقال (ترانزیت) ارتباطات بین‌الملل را به‌منظور حضور مؤثر در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی صدور خدمات فنی و مهندسی پهنای باند با مشارکت و سرمایه‌گذاری مشترک با بخش‌های خصوصی و عمومی غیردولتی و شرکت‌های خارجی با رعایت منافع ملی ایجاد نماید. اساسنامه شرکت مذکور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	باتوجه به قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و مصوبه ۵۱۶ شورای عالی امنیت ملی، مدیریت، راهیابی و تأمین انتقال هر نوع جریان (ترافیک) صوت، داده و تصویر بر عهده شبکه‌های مادر مخابراتی می‌باشد. لذا مغایرت این بند با اسناد بالادستی توسط وزارت متبوع اعلام گردید که با عنایت به نامه شماره ۱۶۰۴۶۰ سال ۱۴۰۰ دبیر محترم هیئت‌دولت با عنوان آقای زارع‌پور وزیر محترم وقت از دستور کار کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک خارج شد و طی نامه شماره ۳۰۰۲۱۰ سال ۱۴۰۰ به شرکت اعلام گردید.	سایر	به دلیل مغایرت با اسناد بالادستی، از دستور کار کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک خارج شد.
۲	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۴۰ / الف	دولت موظف است به‌منظور توسعه صنعت هوا و فضا و دستیابی به علوم و فناوری‌های نوین در زمینه مذکور، اقدامات زیر را به عمل آورد: بسترسازی و حمایت لازم به‌منظور ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و صنایع مرتبط با طراحی، ساخت، آزمایش، پرتاب و بهره‌برداری از سامانه‌های فضایی، ماهواره، ماهواره‌بر و ایستگاه‌های زمینی.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	قسمتی از اهداف حکم به شرح ذیل توسط سازمان قضایی ایران محقق شده است: - انجام ۱۲ پرتاب از سال ۱۴۰۰ تا انتهای ۱۴۰۲ در راستای دستیابی و تثبیت مدارهای عملیاتی از جمله ۲ پرتاب بین‌المللی پرتاب ماهواره سنجش از دور خیام با پرتابگر سایوز (پرتاب بین‌المللی) در سال ۱۴۰۱ و پرتاب ماهواره پارس ۱ با پرتابگر سایوز (پرتاب بین‌المللی) در سال ۱۴۰۲. - پرتاب زیرمردار کسول زیستی با کاوشگر سلمان، پرتاب ماهواره تریا با پرتابگر قائم ۱۰۰ و پرتاب چندگانه ماهواره مه‌دا با پرتابگر سیمرغ در سال ۱۴۰۲.	سایر	- افزایش قیمت پروژه‌ها و همچنین زمان‌بر شدن تأمین قطعات مورد نیاز به دلیل تحریم‌ها و نوسانات نرخ ارز؛ - سیاست‌های حوزه پرتاب‌های بومی. - زمان‌بر بودن تکمیل زیرساخت‌های تست و تجمیع به دلیل پیچیدگی‌های فنی موجود و عدم امکان انتقال دانش فنی مورد نیاز به دلیل تحریم.
۳	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۴۰ / ب	دولت موظف است به‌منظور توسعه صنعت هوا و فضا و دستیابی به علوم و فناوری‌های نوین در زمینه مذکور، اقدامات زیر را به عمل آورد: حفظ و نگهداری از موقعیت‌های مداری متعلق به جمهوری اسلامی ایران و پیش‌بینی تمهیدات لازم برای ایجاد زیرساخت‌ها و اجرای طرح‌های (پروژه‌های) ماهواره ملی در راستای حفظ نقاط یادشده.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	قسمتی از اهداف حکم به شرح ذیل توسط سازمان قضایی ایران محقق شده است: ثبت سالانه موقعیت مداری جدید، ریزنی تأمین ماهواره مخابراتی ملی در سال ۱۴۰۲، تصویب پروانه اپراتوری ماهواره مخابراتی یا همکاری سازمان تنظیم، تمدید نقطه ۴۳.۵ درجه شرقی برای استقرار ماهواره مخابراتی تا سال ۲۰۲۷.	سایر	- مشکلات ناشی از تحریم و عدم همکاری طرف‌های خارجی. - نوسانات شدید نرخ ارز که منجر به افزایش چندین برابری قیمت ثبت نقاط مداری و تأمین ماهواره سنجش از دور ملی شده است.
۴	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ / الف / ۲	در توسعه زیرساخت‌های خدمات الکترونیکی در مناطق محروم و روستایی سرمایه‌گذاری نماید به گونه‌ای که امکان ارائه حداقل چهار خدمت الکترونیکی اصلی دولت (سلامت، آموزش، کشاورزی و بانکی) در ۸۰٪ روستاهای بالای بیست خانوار کشور امکان‌پذیر گردد.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	در راستای توسعه زیرساخت‌های الکترونیکی در مناطق محروم تا پایان سال ۱۴۰۲ برای ۹۳ درصد از روستاهای بالای بیست خانوار، امکان دسترسی پرسرعت به شبکه ملی اطلاعات فراهم شده است و از این طریق به ۴ خدمت اصلی دولت دسترسی دارند.	-	-
۵	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ / پ	دستگاه‌های اجرایی می‌توانند به‌منظور الکترونیکی کردن فرایندها و خدمات از مشارکت بخش خصوصی استفاده نمایند. دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند کلیه خدمات قابل ارائه در خارج از محیط اداری خود و قابل واگذاری یا برون‌سپاری را به دفاتر	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	باتوجه به عدم تحقق کامل دولت الکترونیکی با وجود تلاش‌های صورت گرفته، هدف مورد نظر این وظیفه قانونی به صورت کامل محقق نشده است. از سال ۱۴۰۱ تحقیق اهداف این حکم از طریق ارائه خدمات دستگاه‌های دولتی در پنجره ملی خدمات دولت	سایر	عدم همکاری تعدادی از دستگاه‌های اجرایی در واگذاری خدمات و تأسیس دفاتر اختصاصی برای ارائه خدمات خود

ردیف	عنوان سند بالادستی	ماده بند/جزء ردیف تبصره	متن حکم	حوزه مسئول	عملکرد	عدم تحقق	
						عوامل عدم تحقق	توضیحات
			پستی و دفاتر پیشخوان خدمات دولت و دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی حسب مورد واگذار کنند. تعرفه ارائه پیشخوان خدمات دولت الکترونیک باید به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات برسد.		هوشمند دنبال شده است. تا پایان سال ۱۴۰۲ از حدود ۱۵۰ دستگاه ملی مشمول اتصال به پنجره ملی خدمات دولت هوشمند، ۱۴۶ دستگاه خدمات خود را از طریق پنجره ملی ارائه می‌دهند (۹۷ درصد دستگاه‌های مشمول) و ۴ دستگاه هنوز متصل نشده‌اند. (۳ درصد دستگاه‌های مشمول)؛ همچنین، از تعداد ۴۸۹۳ زیر خدمات شناسه‌دار دستگاه‌های اجرایی، تعداد ۳۷۰۳ زیر خدمت مشمول ارائه در پنجره ملی می‌باشند که از خدمات مشمول، تعداد ۱۸۳۲ زیر خدمت تا پایان سال ۱۴۰۲ در پنجره ملی ارائه می‌شود که حدود ۵۰ درصد خدمات مشمول می‌باشد. سایر اقدامات انجام‌شده توسط سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی درخصوص خدمات قابل ارائه در خارج از محیط اداری دستگاه‌ها، خدمات قابل واگذاری یا برون‌سپاری به دفاتر پستی و دفاتر پیشخوان خدمات دولت و دفاتر ارتباطات: ۱- تسهیل در راه‌اندازی خدمات دستگاه‌های اجرایی در دفاتر پیشخوان دولت، با عنایت به مصوبه شماره ۵۸۱۶/ت/۱۰۵۴۶۰۷ مورخ ۱۳۹۶/۸/۲۵ هیئت محترم وزیران، معرفی دستگاه‌های اجرایی و بررسی شرایط لازم که تاکنون ۱۳ تأمین‌کننده خدمات وفق ابلاغیه شماره ۱۵۱۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ در حال ارائه خدمت یا تأمین بستر سازی در دفاتر پیشخوان دولت می‌باشند. ۲- تشکیل کارگروه تعیین تعرفه خدمات قابل ارائه در دفاتر به استناد بند ۱۱ صورت جلسه شماره ۵۱۶۲۴/۶۰ مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۸ ستاد تنظیم بازار که منجر به تصویب و ابلاغ ۵۸۰ تعرفه خدمت قابل ارائه در دفاتر پیشخوان شده است. ۳- هماهنگی و برگزاری جلسات اختصاصی با سازمان اداری و استخدامی کشور برای تعیین فرایند ارائه خدمات در دفاتر پیشخوان که تاکنون با برگزاری بیش از ۷۰۰ جلسه کارشناسی و مدیریتی با ۴۳ دستگاه اجرایی و تعیین وضعیت ارائه ۷۰۰ خدمت مربوط به دستگاه‌های اجرایی شده است.		
۶	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ پ	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد این بند را به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه کند.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	شورای اجرایی فناوری اطلاعات و سازمان فناوری اطلاعات، گزارش پیشرفت تحقق الکترونیکی کردن فرایندها، خدمات با قابلیت الکترونیکی شدن و همچنین ارائه دامنه خدمات هوشمند و میزان پوشش مجوزهای کسب و کار صادر شده از سوی دستگاه‌های اجرایی به انضمام تحقق استعلامات برخط و آنی از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات و فهرست دستگاه‌های دارای تأخیر از اجرای برنامه را هر سه ماه یک بار به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه می‌نمایند.	-	-
۷	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۹	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فناوری اطلاعات) یا رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی مکلف است با همکاری وزارت آموزش و پرورش تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه هوشمندسازی مدارس، امکان دسترسی الکترونیک (سخت‌افزاری - نرم‌افزاری و محتوا) به کتب درسی، کمک آموزشی، رفع اشکال، آزمون و مشاوره تحصیلی، بازی‌های رایانه‌ای آموزشی، استعدادسنجی، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های فنی و اجتماعی را به صورت رایگان برای کلیه دانش‌آموزان شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ فراهم نماید. دولت	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	مطابق اعلام وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از تعداد کل ۸۸۱۱۷ مدارس کشور تاکنون برای ۸۰۵۷۵ مدرسه و به عبارتی ۹۱۴ درصد دسترسی به شبکه ملی اطلاعات ایجاد شده است. لازم به ذکر است از تعداد کل مدارس کشور حدود ۷۰۰۰ مدرسه فاقد زیرساخت‌های پایه (مانند برق و شبکه مخابراتی) می‌باشند. سایر اقدامات انجام‌شده به شرح ذیل می‌باشد: ایجاد و توسعه شبکه دانش آموزی (شاد) در کل کشور، ایجاد دو سامانه پایش اتصال مدارس و شبکه هوشمندسازی مدارس دانا در دو لایه اتصال و خدمات، ایجاد ابر اختصاصی مدارس کشور و ابلاغ الزامات اتصال به اپراتورها و شرکت مخابرات، طرح اتاق	سایر	پرهزینه بودن اتصال مدارس دور از شبکه و فاقد زیرساخت‌های پایه

ردیف	عنوان سند بالادستی	ماده بند/جزء ردیف تبصره	متن حکم	حوزه مسئول	عملکرد	عدم تحقق	
						عوامل عدم تحقق	توضیحات
			برای تأمین هزینه‌های این ماده می‌تواند از مشارکت بخش غیردولتی استفاده نماید. هزینه‌های مذکور به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.		فناوری در مدارس مناطق کم‌برخوردار، حمایت از توسعه کسب‌وکارهای مرتبط با آموزش از طریق وام و جوه اداره‌شده، ارتقای ظرفیت کارکردی و افزایش امکانات سکوی ابری آموزش مجازی (شاد) برای دسترسی دانش‌آموزان و معلمان به منابع آموزشی، مشاوره‌های تحصیلی و برگزاری کلاس‌های مجازی.		
۸	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ / ت	کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور موظف‌اند تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه، امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخ‌گویی الکترونیکی به استعلام‌های موردنیاز سایر دستگاه‌های اجرایی را حسب شرح وظایف آنان در چهارچوب قوانین خاص و موضوعی، به‌صورت رایگان فراهم نمایند.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	باوجود اینکه قسمتی از اهداف حکم به شرح توضیحات ذیل محقق شده است، هنوز تمامی استعلامات بین دستگاه‌ها به‌صورت الکترونیکی نیست. به همین دلیل، این موضوع در برنامه هفتم توسعه نیز دنبال می‌شود و طبق بند (ج) ماده ۱۰۷ برنامه هفتم، از سال دوم برنامه باید صددرصد استعلامات دولتی به‌صورت آنی و برخط انجام شود. لیست اقدامات انجام‌شده در طی برنامه ششم توسعه: - پیشرفت مرکز ملی تبادلات اطلاعات (NIX) از ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۶ به صددرصد در سال ۱۴۰۱ رسیده است و درحال حاضر، امکان پاسخ‌گویی به استعلامات دستگاه‌های اجرایی فراهم شده است. - کلیه دستگاه‌های اجرایی به GSB متصل می‌باشند. - تعداد سرویس‌های پیاده‌سازی‌شده بر روی گذرگاه ملی خدمات دولت (GSB) از ۱۷۰ سرویس در سال ۱۳۹۵ به ۱۸۸۲ سرویس در سال ۱۴۰۱ رسید و تعداد سرویس‌های موجود بر روی گذرگاه در سال ۱۴۰۲، ۳۱۸۶ سرویس می‌باشد. - تراکنش‌های انجام‌شده در مرکز ملی تبادل اطلاعات از ۱۰۳ میلیون تراکنش در سال ۱۳۹۶ به ۱۲۰ میلیون تراکنش در سال ۱۳۹۹ و در سال ۱۴۰۲، به ۲۱۵۵۸ میلیون تراکنش رسیده است. - تعداد سرویس‌دهندگان و سرویس‌گیرندگان درگاه ملی خدمات دولت (GSB) به‌ترتیب از ۲۷ و ۶۳ دستگاه در سال ۱۳۹۶، به ۱۵۵ و ۱۰۷۸ تا پایان سال ۱۴۰۲ دستگاه رسیده است.	عدم همکاری دستگاه‌های مرتبط	-
۹	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ / تبصره ۱ /	این‌نامه اجرایی احصای کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی و تبادل اطلاعات بین‌دستگاهی در شش ماه اول اجرای قانون برنامه توسط مرکز ملی فضای مجازی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تدوین و به تصویب شورای عالی فضای مجازی می‌رسد.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	شورای عالی فضای مجازی در جلسه شماره ۵۴ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۲۴ «این‌نامه اجرایی احصای کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی و تبادل اطلاعات بین‌دستگاهی» را تصویب و ابلاغ نموده است.	-	-
۱۰	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۷ / تبصره ۲ /	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است تا سال دوم اجرای قانون برنامه، تمام زیرساخت‌های لازم برای تعامل اطلاعاتی بین دستگاه‌های اجرایی بر بستر شبکه ملی اطلاعات، صرفاً از طریق مرکز ملی تبادلات اطلاعات (NIX) و با استانداردهای فنی مصوب وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را فراهم کند.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- مرکز ملی تبادل اطلاعات (NIX) در سال ۱۳۹۵ به بهره‌برداری رسیده است و گذرگاه خدمات دولت (GSB) نام دارد که وظیفه پاسخ‌گویی به استعلامات بین‌دستگاهی و عمدتاً G2G را بر عهده دارد. این گذرگاه سامانه‌ای است که به‌جای آنکه دستگاه‌های اجرایی برای تبادل اطلاعات با یکدیگر و اخذ استعلامات سطح کلان، سرویس الکترونیکی مجزا و شبکه‌ای ایجاد کنند، به این گذرگاه وصل می‌شوند و باتوجه به استانداردها و امن‌بودن آن گذرگاه، خدمات الکترونیکی مربوط به دولت را تبادل یا اخذ می‌کنند. این درگاه با هدف یکپارچه‌سازی خدمات دستگاه‌های دولتی و امکان دریافت استعلامات میان‌دستگاهی، روی شبکه ملی اطلاعات راه‌اندازی شده است. سازمان فناوری اطلاعات ایران به‌عنوان مجری این مرکز از طریق سامانه گذرگاه ملی خدمات دولت، گزارش‌های دوره‌ای لازم از میزان بهره‌گیری از تراکنش‌های خدمات الکترونیکی بین‌دستگاهی (G2G) و آمار آن‌ها را (گیرنده و فرستنده) به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ارسال می‌کند.	-	-

ردیف	عنوان سند بالادستی	ماده بند/جزء ردیف تبصره	متن حکم	حوزه مسئول	عملکرد	عدم تحقق	
						عوامل عدم تحقق	توضیحات
					گذرگاه GSB بر بستر شبکه اختصاصی شبکه ملی اطلاعات پیاده‌سازی شده است و به شبکه‌های عمومی و اینترنت دسترسی ندارد. - پیشرفت مرکز ملی تبادلات اطلاعات (NIX) از ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۶ به صددرصد در سال ۱۴۰۱ رسید و در حال حاضر، ارائه خدمات دولت از این بستر انجام می‌گیرد.		
۱۱	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / ب	سازمان، سازمان اداری و استخدامی کشور با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، نسبت به توسعه و تکمیل نظام پایش شاخص‌های توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و دولت الکترونیک و سنجش مستمر شاخص‌های مذکور اقدام کند.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- سند پایش شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات حاوی «شاخص‌های کلیدی فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران و دولت الکترونیک»، «شاخص‌های مرتبط با ارتباطات و فناوری اطلاعات و دولت الکترونیک در احکام برنامه ششم توسعه» و «شاخص‌های بین‌المللی ارتباطات و فناوری اطلاعات» تدوین و طی نامه شماره ۲۵۵۵۷۷ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۳ به کلیه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شده است. پایش شاخص‌های حوزه ICT با همکاری کلیه دستگاه‌های اجرایی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در کشور انجام و نتایج آن با تأیید سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور در درگاه mis.ito.gov.ir به همراه گزارش تحلیلی مربوطه در دسترس عموم قرار گرفته است.	-	-
۱۲	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / ب	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است تا پایان اجرای قانون برنامه، نسبت به توسعه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات امن و پایدار اقدام نماید تا امکان دسترسی به سطح یکی از سه کشور اول منطقه فراهم شود.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	به منظور توسعه شبکه ملی اطلاعات و مطابق برنامه عملیاتی مندرج در سند معماری و طرح کلان شبکه ملی اطلاعات مصوب ۱۳۹۹/۶/۲۵ مصوب شورای عالی فضای مجازی، از ابتدای دولت سیزدهم برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گرفت و بیش از ۲۰۰ پروژه در قالب ۷ محور تعریف و اجرای آن آغاز شد که در حال حاضر به صورت مستمر از سوی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	سایر	میزان پیشرفت شبکه ملی اطلاعات براساس شاخص‌های مورد توافق با مرکز ملی فضای مجازی به ۵۹.۲ درصد تا پایان سال ۱۴۰۲ رسیده است.
۱۳	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / پ	به منظور گسترش متوازن زیرساخت‌های فنی محتوا و خدمات و دولت الکترونیک، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند متناسب با منابع، بودجه، تجهیزات، شبکه‌ها، وظایف قانونی خود و برخط‌شدن نیازهای ذی‌نفعان به توسعه محتوا و خدمات الکترونیک خود بپردازند.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- پایش کیفیت خدمات الکترونیکی و درگاه‌های دستگاه‌های اجرایی و ارزیابی‌های متوالی از دستگاه‌های دارای شناسنامه خدمات مصوب سازمان اداری و استخدامی و انتشار نتایج آن انجام گردیده است. - شاخص‌های ارزیابی بلوغ دولت الکترونیک تدوین و ۱۰ دوره ارزیابی متوالی از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ تاکنون انجام و منتشر شده است.	-	-
۱۴	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / ت	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری سازمان، سازمان اداری و استخدامی کشور و دستگاه‌های اجرایی، از سال دوم اجرای قانون برنامه تمهیدات لازم برای کاهش حداقل ۱۲.۵ درصد سالانه از مراجعه حضوری به دستگاه‌های اجرایی را فراهم کند به‌طوری‌که رتبه ایران در سطح جهان در شاخص‌های مرتبط از جمله شاخص‌های توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و توسعه دولت الکترونیک به میزان سی رتبه در طی اجرای قانون برنامه، ارتقا یابد.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- باتوجه به اینکه طبق آخرین آمار بین‌المللی، در شاخص توسعه دولت الکترونیک با ده پله سقوط در رده ۱۰۱ جهانی قرار داریم، اهداف این حکم در جهت ارتقای شاخص‌های بین‌المللی تحقق نیافته است. - درخصوص قسمت اول حکم قابل‌ذکر است که در طول سال‌های برنامه ششم هیچ‌گاه نحوه محاسبه کاهش مراجعات حضوری از سوی وزارت متبوع انجام نشد؛ به همین دلیل، میزان تحقق این حکم به‌صورت دقیق ممکن نیست. در حال، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در راستای تحقق اجرای این حکم اقدامات زیر را در طی سال‌های برنامه ششم انجام داده است: ۱- بازنگری در فرایندهای مرکز ملی تبادل اطلاعات (GSB و PGSB) و سایر خدمات سازمان. ۲- طراحی و ایجاد فرایند الکترونیکی کارپوشه ملی ایرانیان و سامانه پیامی آن. ۳- به‌روزرسانی رابط کاربری سامانه پیام ایران. ۴- امکان تغییرات در گزارشات سامانه پیام ایران. ۵- اضافه کردن سامانه تیکتینگ در سامانه پیام ایران.	عدم اجرای حکم / هدف کمی از سوی دستگاه مسئول، عدم دسترسی به داده‌های استاندارد / قابل استناد، عدم همکاری دستگاه‌های مرتبط	-

ردیف	عنوان سند بالادستی	ماده بند/جزء ردیف تبصره	متن حکم	حوزه مسئول	عملکرد	عدم تحقق	
						عوامل عدم تحقق	توضیحات
					۶- پشتیبانی کاربران، طراحی و راه اندازی سامانه احراز هویت متمرکز SSO در راستای یکپارچگی سامانه کارپوشه ملی ایرانیان با سامانه پیام ایران و یکپارچگی سامانه کارپوشه ملی ایرانیان با سامانه پست الکترونیکی احراز هویت شده بومی و یکپارچگی سامانه کارپوشه ملی ایرانیان با سامانه پنجره ملی خدمات دولت هوشمند اقدام نموده است.		
۱۵	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / ت	در سال دوم اجرای قانون برنامه، تمهیدات لازم برای دستیابی به حداقل ۷.۵ درصد رشد سالانه الکترونیکی نمودن معاملات و تجارت کالا و خدمات کشور فراهم شود.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- مسئول اصلی این شاخص وزارت صمت می باشد که مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در ایران نسبت به رصد و انتشار ارزش اسمی معاملات تجارت الکترونیکی ایران اقدام می نماید. شایان ذکر است آمار و اطلاعات مربوط به معاملات الکترونیکی انجام شده در بستر سامانه تدارکات دولت (ستاد) موضوع بند (ج) ماده ۶۸ توسط شورای اجرایی فناوری اطلاعات به مجلس شورای اسلامی ارائه می شود. - طبق گزارش سال ۱۴۰۲ این مرکز، تعداد کل معاملات تجارت الکترونیکی حدود ۳.۹ میلیارد فقره بوده است که نسبت به سال قبل ۳۱ درصد رشد داشته است.	-	-
۱۶	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / ج	دولت مکلف است در طول سال های اجرای قانون برنامه نسبت به ۱۰ برابر کردن محتوای مناسب رقمی (دیجیتال)، اقدامات لازم را به عمل آورده و هرساله در قوانین بودجه های سنواتی اعتبار لازم از طریق کمک های فنی، اعتباری و حمایتی پیش بینی کند.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- تأمین محتوا و خدمات بر عهده دیگر دستگاه ها و وزارتخانه ها از جمله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صداوسیما، دستگاه های فرهنگی، نهادهای مردمی و بخش خصوصی است. - همچنین، روش محاسبه محتوای رقمی هیچگاه از سوی دستگاه های مسئول ارائه نشد؛ به همین علت، محاسبه درصد تحقق این حکم ممکن نیست. وزارت متبوع اقداماتی به شرح زیر را در راستای تحقق اهداف این حکم انجام داده است: - تأمین زیرساخت ابری مورد نیاز پیام رسان ها - توسعه مراکز تبادل اطلاعات اینترنتی (IXP) و شبکه توزیع محتوا (CDN) - ارتقای ظرفیت سامانه های نرم افزاری جویسگرها و پیام رسان های بومی؛ همچنین، سازمان فناوری اطلاعات در سال های اولیه برنامه به عنوان کارگزار وزارت نسبت به ایجاد کارگروه تسهیلات وام وجوه اداره شده جهت حمایت از شرکت های حوزه تولید محتوا از محل اعتبارات وام وجوه اداره شده در اختیار وزارت اقدام نموده است.	عدم دسترسی به داده های استاندارد / قابل استناد، عدم همکاری دستگاه های مرتبط	-
۱۷	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / ح	دولت مکلف است تا پایان اجرای قانون برنامه سامانه های مالیات الکترونیکی، معاملات دولتی الکترونیکی (شامل مناقصه، مزایده، خرید کالا) و سلامت الکترونیکی را با پوشش کلیه ذی نفعان مستقر و بهره برداری نماید. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (شورای اجرای فناوری اطلاعات) موظف به نظارت و پیگیری مستمر اجرای طرح های (پروژه های) مذکور و ارائه گزارش پیشرفت شش ماهه به شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی است.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- بخش های مختلفی از هرسه سامانه مالیات، معاملات و سلامت الکترونیک به بهره برداری رسیده است. - پروژه های سه گانه تکلیفی توسط دستگاه های ذی ربط اجرا شده و توسط دبیرخانه شورای اجرایی، نظارت مستمر بر آن ها انجام گرفته است. گزارش اقدامات نظارتی انجام شده توسط دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات به صورت دوره ای برای مراجع ذی ربط از جمله کمیسیون صنایع و معادن ارائه شده است. - زیرساخت های فنی لازم از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات توسعه شبکه دسترسی در سطح کشور فراهم شده است.	-	-
۱۸	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ / خ	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران مکلف اند نسبت به افزایش خدمات و فعالیت دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی در چهارچوب وظایف قانونی خود اقدام نمایند و نیز با استفاده از مشارکت بخش خصوصی، تمهیدات لازم را برای افزایش	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	باتوجه به عدم استقبال بخش خصوصی جهت ایجاد دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی به دلیل نداشتن توجیه اقتصادی، صدور مجوز و راه اندازی دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی به میزان پیش بینی شده در برنامه محقق نگردیده و خدمات صرفاً در دفاتر موجود ارائه می گردد؛ ضمن آنکه برخی از	ایرادات ناشی از نحوه قانون گذاری	-

ردیف	عنوان سند بالادستی	ماده بند/جزء ردیف تبصره	متن حکم	حوزه مسئول	عملکرد	عدم تحقق	
						عوامل عدم تحقق	توضیحات
			صدور مجوز ایجاد سالانه حداقل ۲۰۰۰ دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی به عمل آورند.		واحدهای مذکور به علت عدم صرفه اقتصادی تعطیل شده‌اند؛ به‌صورتی که دفاتر ICT روستایی با کاهش ۶۴۰ واحد از ۴۹۹۴ واحد در پایان سال ۱۴۰۰ به تعداد ۳۹۲۰ واحد در پایان سال ۱۴۰۲ رسیده است. توضیح ارائه خدمات در دفاتر ICT روستایی شامل: ۱- قبول انواع پست نامه داخله (نامه یا مطبوع، بسته کوچک و کارت پستال) در قالب سرویس‌های عادی و سفارشی و امانات داخله تا وزن ۱۰ کیلوگرم طبق آخرین تعرفه‌های ابلاغی. ۲- قبول مرسولات عادی و سفارشی خارج صرفاً شامل نامه و کارت پستال (قبول هرگونه مرسوله در قالب سرویس پیشتاز ممنوع است). ۳- فروش ملزومات پستی، حق مقر، اجاره مکان و سایر تمهیدات پستی جاری و یادگاری طبق آخرین تعرفه‌های ابلاغی. ۴- ارائه خدمات قراردادی و نیابتی به اشخاص حقیقی، حقوقی با تشخیص پست و براساس تعرفه‌های پستی. ۵- ارائه سرویس‌های جدید پستی پس از کسب اجازه از حوزه معاونت فنی مدیرعامل. ۶- تخلیه مرسولات از صنادیق پستی منصوبه در روستا و تحویل آن به پیمانکار حمل و نقل. ۷- توزیع کلیه مرسولات پستی (حداکثر یک روز پس از ورود).		
۱۹	قانون برنامه ششم توسعه	ماده ۶۸ د	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران مکلف است به‌منظور ایجاد تسهیلات برای کارورهای (ایراتورهای) پستی، نسبت به راه‌اندازی و ارائه خدمات رأساً یا توسط دیگر ایراتورها در ایستگاه‌های راه‌آهن، بندر، فرودگاه‌های بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور اقدام نماید. در این راستا، این شرکت از پرداخت هزینه‌های مربوط به ایجاد تسهیلات و امکانات مذکور شامل حق‌الارض، اجاره و حق‌الامتیازها معاف می‌باشد.	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	تا پایان سال ۱۴۰۲، ارائه خدمت در ۴۲ ایستگاه‌های راه‌آهن، بندر، فرودگاه‌های بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور به شرح زیر انجام می‌شود: آذربایجان غربی (۲)، آذربایجان شرقی (۲)، اردبیل (۱)، اصفهان (۲)، البرز (۱)، تهران (۵)، خراسان رضوی (۳)، خوزستان (۳)، سیستان (۲)، سمنان (۱)، فارس (۳)، کرمان (۱)، کرمانشاه (۱)، گلستان (۲)، گیلان (۲)، لرستان (۳)، مازندران (۱)، هرمزگان (۶)، یزد (۱). لازم به ذکر است که به دلیل نداشتن توجه اقتصادی و عدم استقبال کارورهای پستی و نیز همکاری ضعیف دستگاه‌های متولی، تحقق کامل شاخص مذکور میسر نگردید، ضمن آنکه پیگیری برای استقرار در امکان باقی‌مانده و تحقق کامل شاخص مذکور نیز در دست اقدام می‌باشد.	ایرادات ناشی از نحوه قانون‌گذاری، عدم اجرای حکم / هدف کمی ازسوی دستگاه مسئول، عدم همکاری مرتبط دستگاه‌های مرتبط	-

۲- تحلیل عملکرد اهداف کمی

در سال ۱۴۰۲ از مجموع ۲۰ هدف تعیین شده در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۱۰ هدف «استقرار صددرصدی سامانه صیانت اجتماعی»، «برقراری امکان دسترسی پرسرعت به ۹۰ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار»، «ارائه حداقل چهار خدمت الکترونیکی اصلی دولت (سلامت، آموزش، کشاورزی، بانکی و مالی) در ۸۰ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار کشور»، «کاهش ۵۰ درصدی هزینه پهنای باند اتصال CDN ها به شبکه ملی اطلاعات نسبت به وضع کنونی»، «افزایش سهم درآمدی خدمات نوین پستی به حداقل ۳۰ درصد کل درآمد خدمات پستی»، «افزایش ظرفیت ترانزیت ترافیک به ۳۰ ترابیت بر ثانیه»، «دسترسی پرسرعت مدارس شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ»، «رصد، پژوهش و ارتقای دانش در فناوری‌های نوین از جمله: نسل پنجم تلفن همراه، داده‌های عظیم، پردازش ابری، اینترنت اشیا (۴ فناوری)»، «ارائه خدمات خرده‌بانکداری در صددرصد دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی» و «درصد پیشرفت تکمیل مرکز ملی تبادل اطلاعات (NIX)» نسبت به پیش‌بینی پایان برنامه، بیش از ۹۰ درصد محقق شده است. به عبارتی، ۵۰ درصد اهداف برنامه ششم، تقریباً محقق شده است.

- همچنین در سال ۱۴۰۲، تعداد ۴ هدف کمی به شرح «ارائه ۱۵ خدمت نوین فضایی و با ارزش افزوده»، «افزایش توان داخلی فناوری و ساخت ماهواره سنجشی و ماهواره مخابراتی مدار بالا به میزان ۵۰ درصد»، «خرید و بهره‌برداری دو ماهواره مخابراتی و سنجش از راه دور» و «تعداد ایستگاه‌های راه‌آهن، بنادر، فرودگاه‌های بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور ارائه‌دهنده خدمات پستی» دارای درصد تحقق بالای ۵۰ درصد هستند؛ همچنین، اهداف «تولید و به‌کارگیری ۳ دسته کالای راهبردی داخلی» و «افزایش ظرفیت هاب پستی» باتوجه به عللی مانند در اولویت قرار نگرفتن هدف کمی توسط دستگاه اجرایی، نوسانات نرخ ارز و اعمال تحریم‌ها، پیشرفت مطلوبی نداشته‌اند.
- لازم به ذکر است درخصوص ۳ هدف «افزایش سرعت دسترسی مشترک»، «دسترسی ۸۰ درصد خانوارها به پهن‌بند»، «ارائه ۱۰۰ درصدی خدمات دولت به‌صورت الکترونیکی» و «افزایش سهم درآمدی خدمات ارزش‌افزوده همگرا»، اطلاعات موثقی ارائه نشده است.
- وضعیت مهم‌ترین اهداف کمی و نماگرهای این بخش طی سال‌های برنامه ششم توسعه، به شرح زیر می‌باشد:
- ظرفیت ترانزیت از ۰.۵۶ ترابیت بر ثانیه در سال ۱۳۹۵ به ۴.۸۹ ترابیت بر ثانیه در پایان سال ۱۳۹۹ و با افزایش ۲ درصدی به ۴.۹۹ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده و نسبت به ابتدای برنامه، ۹ برابر شده است.
 - در راستای توسعه زیرساخت‌های الکترونیکی در مناطق محروم و کاهش شکاف دیجیتالی، از تعداد کل ۳۹۴۶۵ روستای بالای ۲۰ خانوار کشور، برای ۲۷۳۹۷ روستا معادل ۷۰ درصد در سال ۱۳۹۵ و در سال ۱۳۹۹ برای ۳۵۶۹۶ روستا معادل ۹۰ درصد، امکان دسترسی پرسرعت فراهم شده است. در پایان سال ۱۴۰۰ به‌دلیل پایش کیفیت و خروج روستاهایی که کیفیت لازم را نداشتند از لیست روستاهای متصل، این تعداد به ۳۳۴۴۶ روستا معادل ۸۵ درصد کاهش پیدا کرد. تا پایان سال ۱۴۰۲، این میزان به حدود ۳۶۷۰۰ روستا افزایش یافت و به‌عبارتی، در پایان سال ۱۴۰۲ میزان اتصال روستاهای ۲۰ خانوار کشور به ۹۳ درصد رسیده است.
 - پیشرفت مرکز ملی تبادلات اطلاعات (NIX)^۱ از ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۶، به صددرصد در سال ۱۴۰۱ و به‌عبارتی، به تحقق کامل رسیده است.
 - پهنای باند اینترنت بین‌الملل از ۷۴۳ گیگابیت بر ثانیه در سال ۱۳۹۵ با رشد تقریباً ۱۲ برابری به ۹۰۰۰ گیگابیت بر ثانیه در پایان سال ۱۴۰۲ رسیده است.
 - پهنای باند اینترنت شبکه ملی اطلاعات از ۴۰۰۰ گیگابیت بر ثانیه در سال ۱۳۹۵ با رشد تقریباً ۱۲.۵ برابری به ۵۰۰۰۰ گیگابیت بر ثانیه در سال ۱۴۰۲ رسیده است.
 - با توسعه دسترسی پرسرعت ثابت، تعداد مشترکین پهن‌بند ثابت از ۹.۴ میلیون مشترک در سال ۱۳۹۵، به حدود ۱۱ میلیون مشترک در سال ۱۴۰۲ رسیده است. لازم به ذکر است تعداد مشترکین پهن‌بند ثابت در سال‌های برنامه ششم توسعه، رشد قابل‌ملاحظه‌ای نداشته است.
 - تعداد مشترکین پهن‌بند سیار از ۳۳.۲ میلیون مشترک در سال ۱۳۹۵، به ۱۰۵ میلیون مشترک در سال ۱۴۰۱ افزایش یافته و با رشد ۷ درصدی به ۱۱۲.۶ میلیون مشترک در سال ۱۴۰۲ رسیده است.
 - در مجموع، تعداد مشترکین پرسرعت از ۴۲.۶ میلیون مشترک در سال ۱۳۹۵ با رشد ۲.۹ برابری به ۱۲۳.۶ میلیون مشترک در سال ۱۴۰۲ رسیده است.
 - ضریب نفوذ تلفن همراه از ۱۰۴ درصد در سال ۱۳۹۵، به ۱۷۹ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

جدول ۲- عملکرد اهداف کمی

ردیف	هدف کمی	واحد اندازه‌گیری	عملکرد										میانگین رشد دوره (درصد)	عوامل عدم تحقق	توضیحات
			سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱	هدف	عملکرد	درصد تحقق			
۱	ارائه ۱۰۰ درصدی خدمات دولت به صورت الکترونیکی	درصد	۲۰	۴۰	۶۲	۶۵	۷۵	۸۲	۸۲	۱۰۰	۰	۷۷/۶۵	۰	سایر	در حال حاضر ارزیابی دولت الکترونیکی به شکل قبلی انجام نمی‌شود و از سال ۱۴۰۱ ارزیابی میزان ارائه برخی خدمات دولتی از طریق شاخص «ارائه خدمات دستگاه‌های دولتی از طریق پنجره ملی خدمات دولت هوشمند» انجام می‌شود که تا پایان سال ۱۴۰۲ حدود ۵۰ درصد خدمات مشمول دولتی از طریق این پنجره ارائه می‌شوند.
۲	ارائه ۱۵ خدمت نوین فضایی و با ارزش افزوده	تعداد	۰	۰	۰	۰	۳	۳	۶	۱۵	۹	۶۰	۰	- عدم اجرای حکم / هدف کمی از سوی دستگاه مسئول - نوسانات شدید نرخ ارز	-
۳	ارائه حداقل چهار خدمت الکترونیکی اصلی دولت (سلامت، آموزش، کشاورزی، بانکی و مالی) در ۸۰ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار کشور	درصد	۴۹	۵۰	۶۹/۳	۸۹	۹۰	۸۴	۹۰	۸۰	۹۳	۱۱۶/۲۵	۹/۵۹	-	-
۴	ارائه خدمات خرده بانکنداری در ۱۰۰ درصد دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی	درصد	۷۰	۸۷/۸	۹۲	۹۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵/۲۳	-	-
۵	استقرار ۱۰۰ درصدی سامانه صیانت اجتماعی	درصد	۰	۲۰	۴۵	۷۰	۹۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰/۷۷	-	-
۶	افزایش توان داخلی فناوری و ساخت ماهواره‌های سنجنشی و ماهواره مخابراتی مدار بالا به میزان ۵۰ درصد	درصد	۳/۴	۱۲/۶۲	۱۷/۵	۲۱/۳	۲۳/۸	۲۵	۲۷/۵	۵۰	۲۸	۵۶	۳۵/۱۵	سایر	زمان برداشتن تکمیل کلان پروژه‌ها به دلیل ماهیت تحقیقاتی، عدم قطعیت در مراحل مختلف تست و افزایش قیمت تمام شده پروژه‌ها به دلیل نوسانات شدید ارز

ردیف	هدف کمی	واحد اندازه‌گیری	عملکرد										سال ۱۴۰۲			میانگین رشد دوره (درصد)	عوامل عدم تحقق	توضیحات
			سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱	هدف	عملکرد	درصد تحقق						
۷	افزایش سرعت دسترسی مشترک به حداقل ۲۰ Mb/s	مگابیت بر ثانیه	۲	۱۰	۱۱	۱۰	۱۳/۳	۸	۵۰	۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سایر - عدم دسترسی به داده‌های استاندارد/ قابل استناد	طی سه سال گذشته اطلاعات موثق درخصوص عملکرد این شاخص ارائه نشده است.
۸	افزایش سهم درآمدی خدمات نوین پستی به حداقل ۳۰ درصد کل درآمد خدمات پستی	درصد	۱۱	۱۱/۹	۱۶/۴	۲۴	۲۷/۴	۳۲	۳۶	۳۰	۳۶	۱۲۰	۱۸/۴۶	-	-	-	-	-
۹	افزایش سهم درآمدی خدمات ارزش افزوده همگرا به حداقل ۲۰ درصد کل خدمات ارتباطات و فناوری اطلاعات	درصد	۸/۲۳	۷/۳۷	۴/۳	۳	۱/۴	۱/۱۲	۰	۲۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عدم دسترسی به داده‌های استاندارد/ قابل استناد	باتوجه به اینکه صورت‌های مالی اپراتورها اواخر تابستان سال ۱۴۰۳ نهایی شده و محاسبه تا پایان آبان به طول می‌انجامد، در این برهه زمانی قابل ارائه نیست؛ همچنین، نحوه محاسبه دقیق این شاخص از سوی وزارت متبوع ارائه نشده است.
۱۰	افزایش ظرفیت ترانزیت ترافیک به ۲۰ ترابیت بر ثانیه	ترابیت بر ثانیه	۰/۵۶	۱/۵	۴/۴۸	۴/۶۹	۴/۸۹	۴/۹	۴/۹۹	۵	۴/۹۹۴	۹۹/۸۸	۳۶/۶۹	-	-	-	-	-
۱۱	افزایش ظرفیت هاب پستی (تن)	تن	۱,۱۱۸	۱,۶۶۵	۱,۵۲۱	۱,۳۷۰	۱,۳۰۵	۱,۷۷۲	۱,۱۷۶	۲,۹۰۰	۱,۰۶۶	۳۶/۷۶	-۰/۶۸	-	-	-	اعمال تحریم و موانع خارجی است	به علت وجود تحریم‌ها، لغو برخی از پروازها، افزایش نرخ مرسولات خارجه و کرونا، آمار ظرفیت هاب پستی کاهش یافته است
۱۲	برقراری امکان دسترسی پرسرعت به ۹۰ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار	درصد	۴۹	۵۰	۶۹/۳	۸۹	۹۰	۸۴	۹۰	۹۰	۹۳	۱۰۳/۳۳	۹/۵۹	-	-	-	-	-
۱۳	تولید و به کارگیری ۳ دسته کالای راهبردی داخلی (تجهیزات شبکه مبتنی بر IP، رادیوهای پرسرعت و دسترسی رادیویی ۴G و FAB)	درصد	۱	۱۳	۲۰	۴۰/۶	۴۱/۱	۴۳/۵۴	۴۳/۵۴	۱۰۰	۴۳/۵۴	۴۳/۵۴	۷۱/۴۵	سایر	۷۱/۴۵	۷۱/۴۵	تغییر جهت سیاست‌گذاری وزارتخانه به سمت شبکه ملی اطلاعات و عدم ادامه اجرای برنامه‌های پیش‌بینی شده در سال‌های قبل	تغییر جهت سیاست‌گذاری وزارتخانه به سمت شبکه ملی اطلاعات و عدم ادامه اجرای برنامه‌های پیش‌بینی شده در سال‌های قبل
۱۴	خرید و بهره‌برداری دو ماهواره مخابراتی و سنجش از راه دور	تعداد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰/۵	۵۰	۰	۰	۰	۰	اعمال تحریم و موانع خارجی	خرید ماهواره سنجشی انجام شده است، ولی تأمین ماهواره مخابراتی انجام نشده است.

ردیف	هدف کمی	واحد اندازه‌گیری	عملکرد										میانگین رشد دوره (درصد)	عوامل عدم تحقق	توضیحات
			سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱	هدف	عملکرد	درصد تحقق			
۱۵	درصد پیشرفت تکمیل مرکز NIX	درصد	۰	۵۰	۶۰	۶۵	۷۰	۷۰	۷۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۲/۲۵	-	-
۱۶	دسترسی ۸۰ درصد خانوارها به پهن‌بند	درصد	۶۰	۷۲/۸	۷۹/۵۶	۸۴/۵	۸۶	۰	۰	۸۰	۰	۰	۰	عدم دسترسی به داده‌های استاندارد / قابل استناد	در دو سال اخیر اطلاعات موثقی درباره عملکرد این شاخص ارائه نشده است. به دستور وزیر محترم وقت در جلسات شبکه ملی اطلاعات مبنی بر حذف فناوری ADSL و WiFi در محاسبات عملکرد سال ۱۴۰۲ این شاخص و ناهمگون شدن شاخص نسبت سال‌های قبل، محاسبه میانگین رشد معنادار نیست. از سال ۱۴۰۱ سیاست وزارتخانه مبنی بر توسعه شبکه مبتنی بر فیبر نوری بوده است که تا پایان سال ۱۴۰۲ حدود ۷ میلیون خانوار تحت پوشش این شبکه قرار دارند.
۱۷	رصد، پژوهش و ارتقای دانش در فناوری‌های نوین از جمله: نسل پنجم تلفن همراه، داده‌های عظیم، پردازش ابری، اینترنت اشیا (۴) فناوری	درصد	۳	۱۲	۱۶	۲۴/۶	۴۶/۱	۵۲/۵۶	۵۲/۵۶	۱۰۰	۹۳/۲	۹۳/۲	۶۳/۳۷	-	-
۱۸	کاهش ۵۰ درصدی هزینه پهنای باند اتصال CDNها به شبکه ملی اطلاعات نسبت به وضع کنونی	درصد	۱۰	۲۵	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۱۰۰	-۲۵/۸۵	-	-
۱۹	میزان دسترسی پرسرعت مدارس شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگی	درصد	۰	۰	۸۳	۸۷	۹۸/۵	۹۲	۹۱/۴	۱۰۰	۹۱	۹۱	۱/۸۶	-	-
۲۰	نسبت «تعداد ایستگاه‌های راه‌آهن، بنادر، فرودگاه‌های بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور ارائه‌دهنده خدمات پستی توسط اپراتورها» به «کل ایستگاه‌های راه‌آهن مراکز استان‌ها، بنادر، فرودگاه‌های بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور»	درصد	۰	۵	۲۰	۳۶	۶۸	۶۴	۶۰	۲۵	۸۴	۳۳۶	۲۲/۲	-	-

۳- بررسی عملکرد منابع مالی و تحلیل اعتبارات

✓ منابع سرمایه‌گذاری بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

در برنامه ششم به‌منظور توسعه بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، حدود ۶۰۰ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری برای این بخش پیش‌بینی شد که سهم دولت در تأمین این منابع (ردیف اصلی و متفرقه) و منابع داخلی شرکت‌ها) بالغ بر ۲۰۱ هزار میلیارد ریال و مابقی آن، برای بخش غیردولتی در نظر گرفته شده است.

منابع سرمایه‌گذاری بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات (ارقام به میلیون ریال)

سال	منابع - ارقام به میلیون ریال		
	منابع عمومی	منابع داخلی شرکت	جمع
۱۳۸۹	۱,۹۳۵,۳۱۵	۲,۵۰۹,۱۷۸	۴,۴۴۴,۴۹۳
۱۳۹۰	۳,۳۹۴,۴۹۹	۱,۱۹۴,۰۰۸	۴,۵۸۸,۵۰۷
۱۳۹۱	۱,۶۱۵,۶۹۷	۲,۱۱۵,۰۷۹	۳,۷۳۰,۷۷۶
۱۳۹۲	۳,۷۵۴,۶۷۳	۴,۷۳۴,۴۲۱	۸,۴۸۹,۰۹۳
۱۳۹۳	۱۶,۲۶۲,۶۲۳	۲,۵۴۵,۷۲۲	۱۸,۸۰۸,۳۴۵
۱۳۹۴	۱۴,۰۲۵,۵۹۵	۱,۹۱۹,۳۰۱	۱۵,۹۴۴,۸۹۶
۱۳۹۵	۱۵,۹۷۱,۷۰۰	۱,۵۱۳,۸۶۲	۱۷,۴۸۵,۵۶۲
جمع برنامه پنجم	۵۴,۹۲۴,۷۸۶	۱۴,۰۲۲,۳۹۳	۶۸,۹۴۷,۱۷۹
۱۳۹۶	۱۷,۷۰۱,۸۸۰	۳,۳۷۴,۵۸۸	۲۱,۰۷۶,۴۶۸
۱۳۹۷	۱۱,۹۷۶,۰۰۰	۳,۹۲۵,۱۴۲	۱۵,۹۰۱,۱۴۲
۱۳۹۸	۱۱,۹۹۱,۵۹۴	۴,۳۴۷,۰۳۱	۱۶,۳۳۸,۶۲۵
۱۳۹۹	۱۶,۹۵۹,۲۰۰	۶,۵۶۳,۱۹۶	۲۳,۵۲۲,۳۹۶
۱۴۰۰	۲۸,۸۵۴,۲۹۵	۹,۶۸۱,۵۸۶	۳۸,۵۳۵,۸۸۱
۱۴۰۱	۸۸,۷۹۷,۳۹۱	۱۰,۰۱۶,۷۵۲	۹۸,۸۱۴,۱۴۳
۱۴۰۲	۸۶,۳۴۵,۳۵۰	۹,۵۷۷,۵۶۹	۱۰۳,۹۲۲,۹۱۹
جمع برنامه ششم	۲۶۲,۶۲۵,۷۱۰	۴۷,۴۸۵,۸۶۴	۳۱۰,۱۱۱,۵۷۴

کل سرمایه‌گذاری طی ۶ سال برنامه ششم توسعه، بالغ بر ۳۱۰,۱۱۱,۵۷۴ میلیون ریال بوده که ۲۶۲,۶۲۵,۷۱۰ میلیون ریال از محل منابع عمومی و ۴۷,۴۸۵,۸۶۴ میلیون ریال از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی می‌باشد. لازم به ذکر است کل سرمایه‌گذاری بخش در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال گذشته حدود ۳- درصد و رشد سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی شرکت‌های دولتی حدود ۵- درصد بوده است. همچنین، سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این بخش طی سال‌های ۱۴۰۲ - ۱۳۹۶ به شرح جدول ذیل می‌باشد. این اطلاعات از صورت‌های مالی ۴ اپراتور بزرگ حوزه ارتباطات (مخابرات، همراه اول، ایرانسل، رایتل) استخراج شده است.

سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات (میلیون ریال)							
۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	جمع
۸۲,۸۴۰,۴۰۶	۷۳,۳۴۵,۸۷۷	۷۴,۱۵۷,۸۵۷	۱۱۸,۱۳۷,۸۴۶	۱۵۶,۹۰۳,۲۰۹	۱۸۴,۱۴۶,۸۴۹	۴۰۹,۴۶۳,۸۴۶	۱,۰۹۸,۹۹۵,۸۹۰

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، سهم سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طول سال‌های برنامه ششم، در حدود ۷۸ درصد بوده است.

✓ درآمدها

عملکرد درآمد بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات طی سال‌های ۱۴۰۲ - ۱۳۹۶ به‌طور میانگین ۸۹,۰۸۰,۳۵۷ میلیون ریال بوده که عمده این درآمدها مربوط به درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، حق امتیاز شبکه و جریمه انجام تعهدات می‌باشد. درصد تحقق درآمدهای این بخش در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۰۲ درصد و در طی سال‌های برنامه ششم ۱۴۰۲ - ۱۳۹۶ به‌طور میانگین حدود ۹۳ درصد بوده است. از درآمدهای حاصله در سال ۱۴۰۲ به مبلغ ۱۶۱,۴۶۷,۷۶۸ میلیون ریال، مبلغ ۱۰۰,۷۷۹,۹۸۰ میلیون ریال (حدود ۶۲ درصد) ردیف مصرفی (هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) برای این بخش در نظر گرفته شده است.

درآمدهای واریزی به خزانه در طول برنامه ششم (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان درآمد	۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۸		۱۳۹۹		۱۴۰۰		۱۴۰۱		۱۴۰۲	
		مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد
۱۳۰۴۰۴	درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات - حق امتیاز شبکه و جریمه انجام تعهدات	۴۴,۰۰۰,۰۰۰	۴۶,۸۲۲,۶۳۵	۵۵,۴۴۰,۰۰۰	۴۸,۸۶۹,۸۰۴	۶۰,۹۰۰,۰۰۰	۵۷,۲۰۱,۲۰۴	۶۶,۷۸۰,۰۰۰	۶۵,۴۵۱,۷۱۹	۱۲۹,۳۰۰,۰۰۰	۹۷,۵۷۴,۳۹۴	۱۲۴,۲۵۰,۰۰۰	۱۰۷,۵۶۰,۳۲۱	۱۴۷,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۸,۱۸۹,۳۸۷
۱۳۰۴۱۲	درآمد حاصل از خدمات عمومی اجباری روستایی	۴,۸۰۰,۰۰۰	۳,۱۱۴,۶۴۲	۲,۰۶۰,۰۰۰	۱,۵۹۵,۳۲۰	-	-	۰	۰	-	-	۰	۰	۰	۰
۱۳۰۴۱۳	درآمد حاصل از نامبرینگ (شماره‌گذاری مختاری)	۱,۰۰۰,۰۰۰	۸۵۵,۳۱۱	۲,۰۰۰,۰۰۰	۹۷۶,۴۱۱	۸۶۱,۰۰۰	۸۸۷,۵۲۰	۷۶۵,۰۰۰	۱,۰۷۰,۳۷۴	۸۵۰,۰۰۰	۹۹۱,۴۴۳	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۷۱,۳۱۱	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۹۲,۶۳۵
۱۳۰۴۱۴	درآمد حاصل از حق‌السهم سازمان	۴۰۰,۰۰۰	۵۵۶,۶۵۸	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۷,۷۱۹	۷۰۰,۰۰۰	۷۰۷,۵۳۴	۸۰۰,۰۰۰	۸۹۹,۹۷۶	۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۱۰۴,۵۰۹	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۹۱۳	۱,۷۰۰,۰۰۰	۱,۷۰۰,۶۶۵
۱۳۰۴۱۷	بدهی موقوفه اپراتورهای مختاری	۷,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	-	-	۰	۰	-	-	۰	۰	۰	۰
۱۴۰۱۰۶	درآمد حاصل از خدمات مختاری - حق استفاده از فرکانس رادیویی	۲,۸۰۰,۰۰۰	۱,۷۰۲,۸۵۷	۴,۰۰۰,۰۰۰	۲,۶۸۷,۳۳۲	۱,۸۵۰,۰۰۰	۱,۱۶۷,۱۹۴	۱,۸۵۰,۰۰۰	۲,۴۶۰,۴۹۸	۱,۸۵۰,۰۰۰	۱۷,۵۷۱,۵۵۰	۱,۸۵۰,۰۰۰	۳,۳۵۴,۱۳۲	۲,۲۰۰,۰۰۰	۲,۳۵۸,۲۸۲
۱۵۰۱۲۰	درآمد حاصل از سایر جرائم و خسارات	۰	۰	۰	۰	-	-	۰	۰	-	-	۰	۰	۰	۰
۱۶۰۱۵۴	درآمد حاصل از افزایش قیمت هر پیامک	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱,۱۹۹,۰۱۸	۰	۲۴۵۴۳۸	-	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۴۹۵,۵۷۶	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۴۱۲,۹۵۵	۶,۰۰۰,۰۰۰	۷,۶۷۹,۰۶۶	۶,۰۰۰,۰۰۰	۷,۶۵۴,۷۲۹
۱۴۰۱۲۵	درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منافع حاصله	۱۵۰	۸۲	۱۵۰	۶۴۳	۱۵۰	۶۵	۱۵۰	۱۱	۱۵۰	۰	۱۵۰	۰	۰	۰
۱۴۰۲۰۷	درآمد حاصل از فروش و عرضه فعالیت‌های فضایی، همچنین اعطای مجوزهای فضایی	۱۵۰,۰۰۰	۷۸,۴۱۵	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۹,۵۱۷	۱۴۰,۰۰۰	۱۸۴,۳۸۹	۱۸۰,۰۰۰	۲۴۸,۰۴۱	۲۵۰,۰۰۰	۳۲۰,۶۶۶	۳۳۹,۱۹۴	۲۸۸,۰۹۰	۱,۳۷۰,۰۰۰	۴۶۶,۱۸۳
جمع		۶۴,۱۵۰,۱۵۰	۵۴,۳۲۹,۶۱۸	۶۴,۱۵۰,۱۵۰	۵۴,۹۹۲,۰۸۴	۶۴,۴۵۱,۱۵۰	۶۰,۱۴۷,۹۰۴	۷۱,۳۷۵,۱۵۰	۷۱,۶۴۶,۱۹۵	۱۳۴,۳۵۰,۱۵۰	۱۱۹,۹۷۵,۵۱۷	۱۳۴,۹۳۹,۳۴۴	۱۲۱,۴۵۳,۷۳۳	۱۵۷,۹۰۰,۰۰۰	۱۶۱,۴۶۷,۷۶۸

تحلیل اعتبارات

در سال ۱۴۰۲، اعتبارات هزینه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در قالب ۸ برنامه به شرح جداول آتی انجام گرفته است که تخصیص اعتبارات آن از محل منابع عمومی (ردیف اصلی و متفرقه) مبلغ ۱۹,۳۹۳,۵۶۴ میلیون ریال (ردیف اصلی ۴,۹۱۳,۵۸۴ میلیون ریال و ردیف متفرقه ۱۴,۴۷۹,۹۸۰ میلیون ریال)، از محل درآمد اختصاصی ۱,۹۴۰,۰۰۰ میلیون ریال و در مجموع، از محل منابع بودجه عمومی دولت مبلغ ۲۱,۳۳۸,۵۶۴ میلیون ریال می‌باشد که نسبت به سال ۱۴۰۱، تخصیص اعتبارات از محل منابع عمومی و منابع بودجه عمومی دولت به ترتیب به میزان ۴۲ و ۴۸ درصد افزایش داشته است.

در سال ۱۴۰۲، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قالب ۵ برنامه انجام شده و تخصیص اعتبارات آن از محل منابع عمومی مبلغ ۸۶,۳۴۵,۳۵۰ میلیون ریال (ردیف اصلی ۴۵,۳۵۰ میلیون ریال و ردیف متفرقه ۴۱,۰۰۰ میلیون ریال) بوده است که نسبت به سال ۱۴۰۱، تخصیص اعتبارات از محل منابع عمومی دولت، تقریباً به میزان ۳ درصد کاهش داشته است.

جدول ۳- اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سال ۱۴۰۲ از محل عمومی، اختصاصی و متفرقه

ردیف	برنامه اجرایی		ابلاغ			تخصیص			درصد تحقق	
	کد	عنوان	هزینه‌ای	سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	سرمایه‌ای
۱	۱۳۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه توسعه فناوری‌ها و خدمات فضاپایه و با ارزش افزوده	۲,۵۸۰,۴۷۸	۴۴,۳۳۲,۰۰۰	۴۶,۹۱۲,۴۷۸	۲,۵۴۸,۷۳۶	۱۸,۸۰۰,۰۰۰	۲۱,۳۴۸,۷۳۶	۹۸/۷۷	۴۲/۴۱
۲	۱۳۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات زیربنایی کسب و کارهای مبتنی بر اقتصاد رقومی	۲,۱۴۳,۲۰۰	۱۰,۶۹۲,۶۳۰	۱۲,۸۳۵,۸۳۰	۲,۱۴۳,۲۰۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	۳,۸۴۳,۲۰۰	۱۰۰	۱۵/۹
۳	۱۳۰۲۰۳۳۰۰۰	برنامه برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت	۲,۸۶۱,۹۴۲	۰	۲,۸۶۱,۹۴۲	۲,۸۲۸,۲۴۲	۰	۲,۸۲۸,۲۴۲	۹۸/۸۲	۰
۴	۱۳۰۲۰۳۴۰۰۰	ارائه خدمات یکپارچه دولت هوشمند (الکترونیکی)	۲,۳۱۱,۹۵۰	۱۳,۶۵۷,۹۰۰	۱۵,۹۶۹,۸۵۰	۲,۲۹۷,۰۰۴	۴,۳۰۰,۰۰۰	۶,۵۹۷,۰۰۴	۹۹/۳۵	۳۱/۴۸
۵	۱۳۰۲۰۳۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات زیرساختی، پایه و کاربردی شبکه ملی اطلاعات	۷,۲۱۸,۳۱۴	۱۶۹,۳۹۶,۲۸۰	۱۷۶,۶۱۴,۵۹۴	۶,۸۹۵,۲۷۰	۶۱,۵۰۳,۳۵۰	۶۸,۳۹۸,۶۲۰	۹۵/۵۲	۳۶/۳۱
۶	۱۳۰۲۰۴۷۰۰۰	برنامه کاهش تلفات ناشی از تصادفات و سوانح رانندگی	۹۵,۰۰۰	۰	۹۵,۰۰۰	۹۵,۰۰۰	۰	۹۵,۰۰۰	۱۰۰	۰
۷	۱۳۱۰۰۲۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های علمی، فناوری و فن‌آفرینی	۳,۷۰۴,۷۴۸	۰	۳,۷۰۴,۷۴۸	۳,۶۵۴,۲۶۴	۰	۳,۶۵۴,۲۶۴	۹۸/۶۴	۰
۸	۱۸۰۵۰۸۹۰۰۰	توسعه فناوری و فن‌آفرینی	۹۵۱,۹۹۸	۷۹,۱۹۰	۱,۰۳۱,۱۸۸	۸۷۱,۸۴۸	۴۲,۰۰۰	۹۱۳,۸۴۸	۹۱/۵۸	۵۳/۰۴
جمع			۲۱,۸۶۷,۶۳۰	۲۳۸,۱۵۸,۰۰۰	۲۶۰,۰۲۵,۶۳۰	۲۱,۳۳۳,۵۶۴	۸۶,۳۴۵,۳۵۰	۱۰۷,۶۷۸,۹۱۴	-	-

۴- ارزیابی و پیشنهادها

۴-۱- تحلیل و بیان نقاط قوت و دلایل موفقیت

- وجود تقاضای کافی در بازار مشترکین سیار
- روند افزایشی مصرف ترافیک داخل و بین‌الملل
- به‌کارگیری ظرفیت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی به‌منظور شتاب‌دهی رشد صنعت فضایی و سرمایه‌گذاری و فعالیت بخش غیردولتی در حوزه فضا
- رویکرد توسعه پست هوشمند و ایجاد خدمات با ارزش افزوده
- وجود نیروهای متخصص و دانش‌آموختگان بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات (که در سنوات اخیر به دلایل مختلف نظیر مهاجرت و بازنشستگی در حال کاهش می‌باشد)
- کاهش شکاف دیجیتالی و رشد پایدار روستایی با اتصال روستاهای بالای بیست خانوار به شبکه ملی اطلاعات

- تداوم اختصاص بخشی از منابع درآمدی به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات جهت انجام پروژه‌ها
- تمرکز بر شناسایی و به‌کارگیری توان تولیدکنندگان و پیمانکاران داخلی
- جذب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و روند فزاینده سهم بخش خصوصی جهت تأمین منابع بخش

۴-۲- تحلیل و بیان نقاط ضعف و دلایل عدم موفقیت

- چالش‌های مربوط به فراهم‌سازی امکانات موردنیاز اپراتورهای ارتباطی همراه ازسوی نهادهای مختلف و دستگاه‌های دولتی و لزوم صرف هزینه و زمان فزاینده ازسوی اپراتور جهت توسعه شبکه در مناطق شهری
- افزایش نرخ ارز و دشوارتر شدن شرایط سرمایه‌گذاری جهت توسعه شبکه
- مشکل تأمین برق در برخی نقاط جغرافیایی
- نوسانات نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی و مشکلات استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی
- سرعت رشد و پیشرفت تکنولوژی در این بخش، باعث از دست رفتن ارزش زمانی اجرای برخی از پروژه‌ها، تغییر هدف‌گذاری‌ها و حرکت به سمت لبه تکنولوژی‌های جدید و موردنیاز کشور گردیده است.
- عدم همکاری برخی از دستگاه‌های اجرایی به منظور تحقق اهداف کمی مرتبط
- افزایش سهم هزینه تجهیزات و خدمات ICT در سبد هزینه خانوار
- نبود نظام استاندارد ذخیره‌سازی و به اشتراک‌گذاری داده و اطلاعات در بین دستگاه‌های اجرایی
- عدم امکان بهره‌برداری از باندهای فرکانسی با راندمان بالا به جهت عدم آزادسازی باندهای مذکور توسط برخی از ارگان‌ها و دستگاه‌های حاکمیتی
- محدودیت ناشی از تأمین تجهیزات از تولیدکنندگان خاص (که امکان خرید مستقیم تجهیزات و خدمات منطبق با آخرین تکنولوژی‌های روز دنیا را سلب و تأخیراتی را در حوزه تأمین و تحویل تجهیزات، به‌خصوص تجهیزات پیشران تکنولوژی و لایسنس‌های نرم‌افزاری ایجاد نموده، همچنین در توسعه طرح‌ها و تأمین لوازم یدکی و به‌روزرسانی نرم‌افزارها و به تبع آن در زمینه نگهداری و پشتیبانی شبکه مشکلاتی را ایجاد کرده است).

۴-۳- جمع‌بندی و ارزیابی

طی سال‌های برنامه ششم توسعه، علی‌رغم چالش‌های فراوان ناشی از تحریم‌های بین‌المللی و همه‌گیری کرونا در جهان، در این بخش شاهد پیشرفت‌های قابل توجهی در زمینه‌های افزایش مشترکین پهن‌بند (ثابت و سیار)، افزایش روستاهای دارای دسترسی پرسرعت و کاهش شکاف دیجیتالی، ایجاد دسترسی مدارس کشور به شبکه ملی اطلاعات، ارائه خدمات دولت به صورت الکترونیکی و دسترسی خانوارها به پهن‌بند، ظرفیت IP شبکه ملی اطلاعات و افزایش ظرفیت ترانزیت ترافیک بوده‌ایم؛ به نحوی که ۵۰ درصد اهداف پیش‌بینی شده در برنامه ششم توسعه، بیش از ۹۰ درصد محقق شده‌اند. در حوزه توسعه توانمندی‌های تکنولوژیک فضایی، محدودیت‌های مالی و نیز مشکلات ناشی از تحریم در تأمین برخی قطعات و تجهیزات، در سرعت اجرای پروژه‌ها اختلال ایجاد کرده است.

۴-۴- پیشنهادها

- تکمیل شبکه ملی اطلاعات و توسعه ارتباطات ثابت از طریق تکنولوژی فیبر نوری به منظور دسترسی پرسرعت خانوارها و کسب‌وکارها
- همکاری مؤثر دولت با اپراتورها برای تأمین تجهیزات تحریم‌شده

- استفاده بهینه اپراتورها از منابع فرکانسی
- توسعه کامل ارتباطات روستایی و سرعت بخشیدن به دسترسی روستاهای باقی مانده
- ایجاد تکلیف برای دستگاه‌های ذی‌ربط جهت تأمین نقشه‌های پارسل‌بندی شده پروژه GNAF
- جلوگیری از فعالیت شرکت‌های غیرقانونی بدون مجوز سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در عرصه خدمات پستی
- همکاری بین‌المللی با کشورهای همسایه در راستای توسعه فناوری فضایی و تثبیت مدارهای عملیاتی
- توسعه آزمایشگاه‌ها و زیرساخت‌های تست‌های زمینی ماهواره و ماهواره‌برها
- برنامه‌ریزی جهت تأمین قطعات و المان‌های موردنیاز صنعت فضایی و به‌کارگیری توانمندی‌های داخلی برای رفع اثر تحریم‌ها
- تسهیل در توسعه منابع مالی و مشارکت نهادهای غیردولتی در اجرای مأموریت‌های فضایی از طریق ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری
- افزایش ارائه خدمات دولت از طریق پنجره ملی خدمات دولت هوشمند
- رشد فراگیر و توسعه زیست‌بوم اقتصاد رقومی (دیجیتال) و ارتقای بهره‌وری از طریق به‌کارگیری فناوری‌های نوظهور در تمامی فعالیت‌های اقتصادی دولت و برآورد دقیق سهم اقتصاد دیجیتال از تولید ناخالص داخلی
- فراهم‌سازی زمینه استفاده از تکنولوژی‌های پیشرو در دنیا به‌ویژه هوش مصنوعی
- برنامه‌ریزی جهت توسعه کاربرد هوش مصنوعی به‌ویژه در حوزه‌های اولویت‌دار (مانند سلامت، کشاورزی، صنعت و معدن، انرژی و...) و عملیاتی‌نمودن موارد کاربردی آن با محوریت نهادهای سازمان‌های ذی‌نفع
- مشخص کردن اثر سرریز فناوری اطلاعات و ارتباطات در سایر بخش‌ها به‌منظور نشان‌دادن تأثیر فناوری بر اقتصاد کشور و در اولویت قرار دادن آن به‌عنوان یکی از پیشران‌های توسعه کشور
- تقویت زیرساخت‌ها و بهینه‌سازی سازوکارهای عمومی و دستگاهی برای ارتقای کیفی و کمی و افزایش پایداری و تاب‌آوری، کاهش آسیب‌پذیری و تحقق استقلال زیرساخت‌های ارتباطی کشور و مصون‌سازی و ارتقای تاب‌آوری در قبال تهدیدات سایبری
- الزام دستگاه‌های اجرایی بهره‌بردار به استفاده از خدمات و فناوری‌های فضایی
- افزایش تعداد پرتاب‌های تحقیقاتی در راستای افزایش قابلیت اطمینان ماهواره‌برها
- حذف وابستگی توسعه بومی فناوری‌های ماهواره‌ها به ماهواره‌برهای بومی و استفاده از ظرفیت پرتاب‌های خارجی جهت تست فناوری‌های محموله‌های فضایی
- برنامه‌ریزی جهت تأمین قطعات و المان‌های موردنیاز صنعت پیش از اجرا و به‌کارگیری توانمندی‌های داخلی برای رفع اثر تحریم‌ها